

Teremtényiségünkben mérhetetlenül kevesek vagyunk a szeretethez. Mert még az elvnek hirdetőjében is dúl a harc a megértés készsége, a megbocsátani tudás és a másoknak haragvó elutasítása, a minden mással és eltérővel szemben fellépő megsemmisítő indulat között.

Grotesznek tűnik a színpadi jelenet, mikor az ítélkező szólal meg, de láncon tartva, az eltévelyedettek ellen kiáltó - megkötözött. Mert lánc van a két csuklójára erősítve mindvégig a Pált alakító színésznek. S így emeli kezét áldást osztón, s így fenyegetőn, így tárulkozik fel az égnek - már-már lebegve és haljelujázva -, így kuporodik le töprengésében, így éneklé a Dávid-zsoltárt, a 130.-at a fájdalom roskatagságában: „Tehozzád teljes szívből kiáltok szüntelen, / E siralmas mélységből hallgass meg, Úristen!”

Pál cipeli magán a teremtényiség esendőségét, az embernek a világ méreteihez viszonyuló parányiságát. A dráma összetettségéből, jelentésének többszintűségéből következően hőse és története magában hordozza az ember egzisztenciális bizonytalanságát és az ember-lét abszurditását. „Óh Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Milyen megfoghatatlanok az ő ítéletei, és milyen kiszámíthatatlanok az ő útjai.” Ez hangzik el az előadás első perceiben is, amint Pál kilép a gyermával megvilágított paraván mögül, s ugyancsak ez a mű végén, mielőtt még visszatérne ugyanoda, ahonnan kilépett. „Kegyelem nékem és békesség” - szólal meg aztán kétszer utoljára és elhalóan.

Debreczeni Tibor (a színjászó rendező, színjászó és drámapedagógiai szakkönyvek szerzője, kortárs költők műveiből szerkesztett színjátékok előadója) itt ismét kétszeresen alkotója a műnek. Ő a dráma szerzője és a hős színpadi megformálója, egy személyben. A műnek a Biblia részleteiből, Pál apostol leveleiből és az Apostolok cselekedeteiből, valamint önálló elemekből építkező lírai tisztaságú, nemesen emelkedett szövege visszahozza e színház világába azt, amiről úgy hittük, számunkra, ezredvégiek számára végérvényesen elveszett: a valódi tragédiák mélységét és katarzist. A játék őszinte átéltségével, a megszenvedettség hitelével az előadás ötven percen át folyamatosan fogva tartja a nézőt - köszönhetően Monzák Péter találó rendezői ötleteinek és elgondolásainak és Debreczeni Tibor kitűnő színészi-előadói teljesítményének. Nem utolsósorban, hiszen Debreczeni és Monzák színháza csaknem eszköztelen színház. A jelképes értelemmel bíró néhány színpadi kelléken kívül nem támaszkodhat a látványosság és a feldúsult eseményesség hatására. Az egyetlen szerepet formáló színész itt nagyon magára hagyottan, egyedül áll a néző előtt.

Mi, akik ott voltunk Nagykőrösön és Kecskeméten, és láttuk Debreczeni Tibor alkotását és játékát, tanúi voltunk valami megismételhetetlennek. Mert Nagykőrösön és Kecskeméten - abban a rég nem használt pincehelyiségben - új magyar dráma született.

W. B. Yeats

A HÁROMKIRÁLYOK

Most és mindörökké látja lelki szemem:
Tarka palástban a sápadt elégületlenek
elő- és eltűnnek a kékes éj-mélyeken
Agg arcaik miként eső-verte kövek
Ezüst sisakjaik billegnek té- s tova
S minden szemük merőn várná újra vakon
- hisz őket nem elégíté ki a Kálvária -
a kétes csodát az állati almokon.